

Jaarverslag 2019

Evenals in het vorige jaarverslag kon worden gemeld, is ook in 2019 het bestuur ongewijzigd gebleven. Het is samengesteld uit de volgende personen (alfabetisch):

Bearn Bilker (voorzitter), Jan Coehoorn, Franke Doting, jhr. Tjalling van Eysinga, Jacomine Hoogendam, Klaas Lourens (penningmeester), Peter Nieuwenhuijsen (secretaris), Rita Radetzky, Jan Willem Zwart (vice-voorzitter).

Hoewel het jaar 2019 mocht worden gezien als 'the year after', heeft de stichting ook dit jaar niet stil gezeten. Opvallende elementen onder de activiteiten waren met name twee culturele reizen en twee fairs. We zullen deze aan het begin van dit jaarverslag bespreken.

Culturele reizen

In de herfst zijn twee culturele reizen langs staten, stinzen en buitenplaatsen georganiseerd door de reisorganisaties Asgard (Groningen) en Historizon (Lisse). Beide deden dit op instigatie van onze voorzitter, die ook de functie van reisleader vervulde. Ook andere bestuursleden waren bij de reis betrokken, als gastvrouw of -heer dan wel als deskundige. Beide reizen trokken rond de twintig deelnemers, ruim boven de ondergrens die de organisaties hadden gesteld. De stichting zal ernaar streven dat deze reizen worden gecontinueerd.

Een toeristische activiteit op kleinere schaal is de rondleiding door Leeuwarden die langs de stadshuizen van de adel voert. Ook deze is door de voorzitter in het leven geroepen.

Fairs

Het bestuur heeft twee weekenden lang de handen uit de mouwen gestoken op een tweetal fairs, daarbij gesteund door de zeer gewaardeerde hulp van enkele vrijwilligers, vooral uit de kring van donateurs. In juni bemenste het bestuur een kraampje op de binnenplaats van het Poptaslot. In september zag het zo'n zeven duizend bezoekers aan zich voorbij trekken voor de hoofdingang van Staniastate, een deur die vooral door bemiddeling van een der bestuursleden bij wijze van uitzondering geopend was en het bezoekers mogelijk maakte een blik te werpen op wat er in de state nog resteert aan glorie van weleer.

Dit laatste aspect is van belang, want het bestuur hoopte weliswaar met deze acties het aantal donateurs op te schroeven, maar streefde uiteraard ook het hoofddoel van de stichting na: de states in de belangstelling plaatsen. Hiertoe werden de kraampjes onder meer uitgerust met een drietal fraaie banieren, waarvan vooral degene waarop zo'n twaalf states zijn afgebeeld, belangstelling trekt.

Tijdens de LC-Nazomerfair op Staniastate is van de gelegenheid gebruik gemaakt om ook enkele korte lezingen en rondleidingen door het Roodbaard-park aan te bieden.

Bij de kraampjes kon het publiek ons boek uit 2018, van de hand van Rita Radetzky, aanschaffen, bij voorkeur gebruikmakend van een voordelige aanbieding om tegelijk donateur te worden. In de twee jaar dat het boek nu op de markt is, is de voorraad grotendeels uitverkocht. Het onderwerp 'herdruk' zal waarschijnlijk begin volgend jaar op de agenda komen te staan. Ook onze brochures, verschenen in de jaren 2008 – 2012, zijn schaarse artikelen geworden.

Donateursbeleid

Zoals gezegd heeft het bestuur de fairs bezocht in de hoop het aantal donateurs te zien groeien. Een speciale flyer met dit doel werd aan het begin van het jaar gedrukt. Het aantal donateurs is in 2019 met 40% gestegen.

In het kader van dit beleid is ook een afspraak gemaakt met de NDC-groep, tevens organisator van de Nazomerfair. Deze afspraak behelst meer dan alleen de fair, waarbij de stichting via een gehele pagina in de Leeuwarder Courant de aandacht op zich mocht vestigen. Er ligt een plan van zes onderdelen klaar, waarmee nu een begin is gemaakt. Zo is het onze bedoeling met een elfstatentocht in het gat te springen dat de klimaatverandering dreigt te slaan in de rij van Friese tradities en deinzen wij ook niet terug voor een zegeltjesactie. De plannen worden in 2020 nader uitgewerkt.

Tegelijk verwacht het bestuur dat binnenkort een begin zal worden gemaakt met een serie artikelen in het Friesch Dagblad, over de meest kleurrijke elementen van de historie der staten, waarvoor de hulp van onze deskundigen onontbeerlijk is.

Om te tonen welke voordelen het donateurschap biedt, is dit jaar de jaarlijkse Platformavond uitgebreid met een voorprogramma (rondleiding plus diner) en hebben wij in de zomer een excursie kunnen aanbieden naar de fraaie, maar nogal onbekende Roodbaard-tuin van Roptatstate in Wijnaldum.

Voorlichting

In 2018 verscheen de film *Tussen adel en vrijwilliger*, die wij dit jaar een permanente plaats op onze vernieuwde website hebben gegeven. Intussen bieden wij eveneens steun aan een volgend filmproject, genaamd *Buitenplaats*, te produceren door Moon-producties.

Het belang van onze website voor het hoofddoel van onze stichting mag natuurlijk niet worden onderschat. Het maandelijks rapport over de bezoekersaantallen is ronduit bevredigend (circa duizend bezoekers per maand). De rubriek 'Nieuws en agenda' is, zeker vergeleken met tal van andere websites op erfgoedgebied, voortdurend up to date en stimuleert hopelijk het bezoek aan de states die een publieksfunctie vervullen. Dit jaar is gezorgd voor een Duitse en een Engelse versie van de kaart op de site. Men kan er nu voor zorgen dat bij het aanklikken van een poortje op de kaart een Duitse of Engelse beschrijving in beeld komt.

Op de website kan ook altijd worden gekeken naar de Nieuwsbrieven van heel recent tot en met de allereerste uit 2006. Op het ogenblik is de nagestreefde frequentie zes per jaar. De Nieuwsbrief wordt gestuurd naar zo'n driehonderd adressen en het percentage ingeschrevenen dat er een blik op werpt is hoger dan 60, hetgeen we hoog mogen noemen. Dit jaar hebben we veel meer berichten geplaatst op onze Facebook-pagina, waarmee we ook telkens weer een honderd of, als het bericht gedeeld wordt, enkele honderden mensen bereiken.

In 2019 heeft de stichting geen cursus gegeven, maar zijn wel enkele lezingen op uitnodiging verzorgd, zoals in Oosterwolde en in Bitgummole. Bovendien de al genoemde praatjes op Staniastate.

Gebouwwaken

In een aantal gebouwen die wij op de website hebben staan, hebben zich ontwikkelingen voorgedaan. Een enkele keer proberen wij bij deze ontwikkelingen betrokken te blijven, meestal volgen we ze van de zijlijn, uiteraard altijd met argusogen.

Met name voor It Lytse Slot in Veenklooster hebben wij actie ondernomen. De ontwikkeling heeft wel een andere wending genomen dan wij destijds konden voorzien. Het gebouw is in andere handen gekomen. Ook het Ald Slot in Wergea werd verlaten en kon worden teruggevonden op Funda. Op het moment van schrijven is het provisioneel verkocht. De boerderij Camstrastate, met haar resten van de voormalige stins, is eveneens in andere handen overgegaan.

Het Sytzamahuis in Kollum, voormalig gemeentehuis, is voor een deel opgeknapt. Het bestuur was vertegenwoordigd bij de ingebruikname van met name de eerste verdieping. Het gebouw Klein Botnia in Franeker is voorzien van het opschrift Botniastins en in gebruik genomen door de heropgerichte Academie van Franeker. Wij koesteren de hoop dat wij tot een vorm van samenwerking zullen komen.

In Leeuwarden breidde het hotel Stadhoudelijk Hof aanzienlijk uit en ontving het Huis Van Eysinga zijn eerste bezoekers. Een leger vrijwilligers maakt het daar mogelijk dat er ruime openingstijden worden gehanteerd.

Wat niet onvermeld mag blijven is de opening van de uit 1871 stammende villa Boschoord (St. Nyk) als Bed & Breakfast. Het huis is hiertoe ingericht op een wijze die in een state niet zou misstaan.

Platformavond

Op 6 november is de jaarlijkse platformavond gehouden in Beetsterzwaag. Voor het eerst werd deze voorafgegaan door een rondleiding en een diner, alles niet slechts voor bestuursleden en hun partners, maar voor alle belangstellende deelnemers en donateurs. De interesse bleek groot, al bleef het aantal bezoekers van de avond zelf relatief wat achter. Twee sprekers belichtten in het Lycklamahûs het bijzondere dorp dat Beetsterzwaag is en de vorig jaar gehouden tentoonstelling, gewijd aan Tinco Lycklama à Nijeholt.